

UCHWAŁA NR 793/XLVII/2022
RADY MIASTA RYBNIKA

z dnia 20 stycznia 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony
bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego Miasta Rybnika na lata 2022-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) oraz art. 12 pkt 9b i art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 920 z zm.),

na wniosek Prezydenta Miasta,

po zaopiniowaniu przez Komisję Samorządu i Bezpieczeństwa,

Rada Miasta Rybnika
uchwała:

§ 1. Przyjmuje się Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego Miasta Rybnika na lata 2022-2026, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Rybnika.

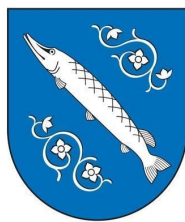
§ 3. Traci moc uchwała Nr 402/XXXII/2008 Rady Miasta Rybnika z dnia 15 października 2008 r. w sprawie uchwalenia Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie Miasta Rybnika.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miasta

Wojciech Kiljańczyk

Załącznik do uchwały Nr 793/XLVII/2022
Rady Miasta Rybnika
z dnia 20 stycznia 2022 r.

Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku
publicznego Miasta Rybnika na lata 2022-2026

Spis treści	
I.Wprowadzenie	4
II.Założenia programu	4
III.Cele programu	6
IV.Realizatorzy programu	7
1.Podmioty zaangażowane w realizację programu	7
2.Realizatorzy programu	7
3.Zasadnicze podstawy i obszary działania	7
V.Propozycje działań profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa publicznego	9
VI.Kierunki działania	13
1.Przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich	13
2.Likwidacja obszarów o bardzo dużej koncentracji przestępczości kryminalnej m.in. obniżenie zagrożenia w rejonie Śródmieścia Rybnika i największych osiedli	16
3.Przeciwdziałanie alkoholizmowi	16
4.Ograniczenie narkomanii	22
5.Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	26
6.Pomoc ofiarom przestępstw	27
7.Przeciwdziałanie przestępczości gospodarczej	28
8.Zmiana sposobu pełnienia służby i wykonywania obowiązków przez dzielnicowego	29
9.Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym	29
10.Bezpieczny weekend	31
11.Bezpieczne wakacje	32
12.Bezpieczne ferie	32
13.Bezpieczna droga do szkoły	33
14.Stop wagarom	34
15.Niska emisja	33
16.Moje czyste miasto	33
17.Zabezpieczenie imprez masowych	34
18.Ogólnokrajowe przedsięwzięcia na rzecz poprawy bezpieczeństwa obywateli	34
VII.Koordynacja działań	35
1.Przepływ informacji	36
2.Planowanie i sprawozdawczość	36

3.Badanie efektywności	36
VIII.Finansowanie	37
IX.Podsumowanie	38

I.Wprowadzenie

Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego dla Miasta Rybnika wynika z dyspozycji Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 poz. 920) i służy stworzeniu płaszczyzny współpracy pomiędzy różnymi realizatorami działań na rzecz bezpieczeństwa publicznego. Aktualny Program jest już trzecim opracowaniem w tym zakresie dla Miasta. Poprzednie dwa programy utraciły możliwości realizacji i wymagały aktualizacji zapisów adekwatnych do zachodzących zmian. Program, realizowany przy właściwej diagnozie zagrożeń i oczekiwań społecznych, jest otwarty na wszelkie inicjatywy instytucjonalne oraz obywatelskie i może obejmować wiele obszarów związanych z bezpieczeństwem publicznym na terenie Rybnika.

II.Założenia programu

Program służy wzmocnieniu bezpieczeństwa mieszkańców Rybnika. Miasto Rybnik położone w południowo-zachodniej części województwa śląskiego, w obrębie Kotliny Raciborsko - Oświęcimskiej na Płaskowyżu Rybnickim. Przez Rybnik przepływają rzeki: Ruda z jej głównym dopływem Nacyną. Miasto obejmuje obszar 148 km² oraz liczy ok. 129 tyś. mieszkańców. Obszar Rybnika jest podzielony administracyjnie na 27 dzielnic, z których największe liczą ponad 10 000 mieszkańców (Maroko-Nowiny, Boguszowice-Osiedle i Niedobczyce), a najmniejsze zamieszkuje poniżej 1 tysiąca osób (Stodoły i Grabownia). Tereny rolnicze stanowią 39,7% powierzchni Rybnika, a tereny leśne 28,5%.

Przy opracowaniu tej wersji Programu, przyjęto trzy aspekty konstrukcji jednolitej strategii budowy bezpieczeństwa w mieście:

1.Dokonanie na podstawie posiadanych danych wszechstronnej analizy zagrożeń zarówno w dziedzinie zagrożenia przestępczością, jak również przyczyn jej powstawania mających swoje źródło w patologiach społecznych oraz w szeregu czynników z dziedziny stosunków społecznych i jakości życia.

2.Określenie priorytetów w sferze usuwania zagrożeń zarówno na podstawie wniosków z dokonanej analizy, jak również w oparciu o wyniki badań opinii społecznej oraz artykułowane potrzeby na różnego rodzaju spotkaniach społeczeństwa Miasta oraz w lokalnych mass mediach.

3.Wskazanie podmiotów realizujących program, a przede wszystkim ram ich współpracy i sposobów badania skuteczności ich działań.

W celu zapewnienia jak najbardziej wszechstronnego i rzeczywistego obrazu zagrożeń posłużono się trojakiemu rodzajowi źródłami wiedzy na temat zagrożeń:

1. Roczne sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Rybniku (statystyka policyjna).

2. Diagnoza problemów i zjawisk społecznych w świetle danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Rybniku (sprawozdanie roczne).

3. Ocena zagrożeń na podstawie wyników badań ankietowych przeprowadzanych na terenie Miasta Rybnika.

Ideą przyświecającą twórcom tego dokumentu było stworzenie takiej sytuacji, w której każda organizacja, instytucja, a nawet pojedynczy mieszkaniec Miasta odnajdzie sens i miejsce dla siebie w podejmowaniu inicjatyw na rzecz poprawy bezpieczeństwa.

Warunkiem koniecznym i podstawowym realizacji niniejszego programu będzie jego znajomość i akceptacja przez członków społeczności lokalnych.

Przyjęto też założenie, że dokument ten winien być spójny programowo z realizowanymi już na terenie Rybnika programami dotyczącymi sfery bezpieczeństwa i porządku publicznego i dlatego winien być m.in. mocno osadzony w założeniach „Strategii Zintegrowanego Rozwoju Miasta Rybnika do roku 2030”.

Taka formuła gwarantuje nie tylko ciągłość dotychczasowych przedsięwzięć, lecz przede wszystkim gwarantuje udzielenie wiarygodnych odpowiedzi na pytania, na które przy tworzeniu strategii zapobiegania przestępczości odpowiedzieć trzeba m. in., Jakie atuty i słabości cechują naszą społeczność? Jakie są szanse i zagrożenia w perspektywie rozwoju Miasta?

W dążeniu do tworzenia efektywnych lokalnych systemów bezpieczeństwa oraz wspierania działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa lokalnego, w szczególności mając na celu ograniczenie najbardziej dokuczliwej dla obywateli przestępczości pospolitej, w Rybniku obok Komendy Miejskiej Policji ważną rolę odgrywają: Straż Miejska, Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii oraz Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Dzielnice Rybnika zagrożone szczególnie przestępczością:

Zagrożenie przestępczością i wykroczeniami jest ściśle powiązane z wielkością skupisk ludzkich. Wobec powyższego rejonem najbardziej zagrożonym jest Rybnicka Strefa Śródmiejska oraz rejony blokowisk na podległym terenie, m.in. osiedla w rybnickich dzielnicach: **Boguszowice – Osiedle, Chwałowice, Maroko-Nowiny, Niedobczyce, Niewiadom, Śródmieście oraz Paruszowiec-Piaski.**

Dla wyżej wymienionych dzielnic prowadzony jest program „Bezpieczna Dzielnica”, w ramach którego Miasto Rybnik finansuje co roku dodatkowe służby ponadnormatywne w uzgadnianych rejonach i w oparciu o zawierane co roku porozumienie. Przewiduje się możliwość poszerzenia dodatkowego patrolowania Miasta o kolejne dzielnice. Dopuszcza się także możliwość uzasadnionej zamiany dzielnic przy uwzględnieniu poprawy wskaźników bezpieczeństwa lub ich pogorszeniu w analizowanych rejonach Rybnika przy uwzględnieniu realnych możliwości i zabezpieczeniu odpowiednich do rozliczenia środków finansowych. Uzasadnione zmiany organizowanych dodatkowo patroli należy poprzedzić analizą realizacji przez Policję dotychczasowych zobowiązań i bez konieczności ograniczenia zaangażowania prewencyjnego.

Na podstawie prowadzonych analiz zagrożeń bezpieczeństwa oraz spotkań ze społeczeństwem, siły i środki policyjne są dyslokowane w taki sposób, aby zapobiegać popełnianiu przestępstw, wykroczeń i eliminować zjawiska kryminogenne.

Aktualna sytuacja geopolityczna, atrakcyjność Miasta Rybnika, dynamiczny rozwój oraz wiele miejsc o dużym skupisku ludzi sprawia iż istnieje ryzyko ataku terrorystycznego. Potwierdzają to odnotowane w ostatnich latach interwencje Policji w tym zakresie. Dlatego należy wspomnieć o miejscach, które mogą być zagrożone atakami terrorystycznymi. W przypadku podwyższonego zagrożenia terrorystycznego szczególnym nadzorem należy objąć :

- CH Plaza ul. Raciborska 16,
- CH Fokus Park ul. Bolesława Chrobrego 1,
- CH Galeria Śląska ul. Gliwicka 45 wraz z przyległymi marketami budowlanymi: Castorama i Merkury Market,
- Kwartal Domus przy ul. Zebrzydowskiej 1-3,
- Media Markt ul. Żorska 2 oraz OBI ul. Żorska 55,
- Rynek i drogi dojazdowe,
- Bazylika i kościoły,
- inne, duże miejsca handlowe.

III. Cele programu

Celem działania jest efekt w postaci zauważalnych zmian w obrębie analizowanego zjawiska, osiągnięty w wyniku oddziaływań. Ideą programu jest obiektywna poprawa stanu bezpieczeństwa, ale do osiągnięcia tak określonego celu konieczne jest oddziaływanie na pewne płaszczyzny. Tak, więc niezbędne jest:

- zmniejszenie liczby zagrożeń,
- ograniczenie przestępczości,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców,
- obniżenie poziomu subiektywnego poczucia lęku,
- wzrost prestiżu instytucji działających na rzecz bezpieczeństwa,
- umocnienie wartości norm prawnych,
- zmniejszenie niebezpieczeństwa wiktymizacji.

Istotną rolę odegra tu z pewnością podniesienie świadomości prawnej i wiktymologicznej społeczeństwa. Koniecznością jest zmiana mentalności społecznej i zdecydowane reagowanie na wszelkie przejawy zła, kształtowanie poszanowania dla obowiązujących norm prawnych.

IV. Realizatorzy programu.

1. Podmioty zaangażowane w realizację programu

Wiodącą rolę w realizacji powyższego programu posiada Prezydent Miasta Rybnika jako przewodniczący Komisji Bezpieczeństwa i Porządku zgodnie z art. 38 a ustawy z dnia 5.06.1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 595 z późn. zm.).

Zadania programu realizują podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo oraz instytucje i organizacje społeczne, których głównym zadaniem jest m.in. rozwijanie programów prewencyjnych ze szczególnym uwzględnieniem reakcji osób nieletnich, przestępczości miejskiej i narkotykowej na poziomie Unii Europejskiej oraz wspieranie programów działań krajowych i lokalnych.

2. Realizatorzy programu:

- 1) Prezydent Miasta,
- 2) Komisja ds. Bezpieczeństwa i Porządku,
- 3) Komenda Miejska Policji w Rybniku,
- 4) Straż Miejska,
- 5) Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- 6) Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rybnika,
- 7) Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miasta Rybnika,
- 8) Wydział Edukacji Urzędu Miasta Rybnika,
- 9) Niepubliczne Zakłady realizujące statutowo działalność z profilaktyką i leczeniem osób uzależnionych,
- 10) Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku,
- 11) Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku,
- 12) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rybniku,
- 13) Sąd Rejonowy w Rybniku,
- 14) Prokuratura Rejonowa w Rybniku,
- 15) Rady dzielnic Miasta Rybnika,
- 16) Kościoły i związki wyznaniowe,
- 17) Organizacje pozarządowe,
- 18) Świetlice i kluby socjoterapeutyczne,
- 19) Placówki edukacyjne, kulturalne, oświatowe,
- 20) Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji,
- 21) Kluby Anonimowych Alkoholików,
- 22) Grupy wsparcia.

3. Zasadnicze podstawy i obszary działania.

Do ustalenia pełnego obrazu zagrożeń i potrzeb społecznych w dziedzinie bezpieczeństwa niezbędne są, poza informacją statystyczną, m.in. rzetelne badania opinii publicznej, dialog społeczny, praca na szczeblu lokalnym (np. w formie grup osiedlowych). Bardzo ważne jest też wykorzystywanie aktywności i wiedzy dzielnicowych.

Do najważniejszych obszarów wymagających podjęcia działań w ramach programu należy zaliczyć:

- 1) Bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania,
- 2) Przemoc w rodzinie,
- 3) Bezpieczeństwo w szkole,
- 4) Bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej,
- 5) Bezpieczeństwo w ruchu drogowym,
- 6) Bezpieczeństwo w działalności gospodarczej,
- 7) Ochrona dziedzictwa narodowego.

V.PROPOZYCJE DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH NA RZECZ BEZPIECZEŃSTWA

a) W zakresie demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Lp.	Zadania	Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Sposób finansowania	Termin realizacji
1.	Organizowanie pogadek na zajęciach szkolnych z funkcjonariuszami Policji.	Dyrektorzy i pedagodzy szkolni, wychowawcy	-Policja, -Wydział Edukacji -inne służby	Budżet własny	Zadanie ciągłe
2.	Wzajemne informowanie policji i szkół o zaistniałych problemach z uczniami.	Dyrektorzy i pedagodzy szkolni, Policja, Sąd	-Wydział Edukacji -inne służby	÷	Zadanie ciągłe
3.	Dyżury nauczycieli na terenie szkoły w celu zapobiegania działaniom o przestępczym charakterze, spożywania napojów alkoholowych, palenia papierosów, używanie środków odurzających i wyeliminowania osób z zewnątrz zajmujących się handlem narkotykami.	Dyrektorzy i pedagodzy szkolni, wychowawcy	-Wydział Edukacji	÷	Zadanie ciągłe
4.	Prowadzenie działań opiekuńczo – wychowawczych i terapeutycznych, propagowanie zdrowego stylu życia.	Dyrektorzy i pedagodzy szkolni, wychowawcy,	-Policja -świetlice socjoterapt. -Poradnia psychologiczno – pedagogiczna -organizacje pozarządowe	Środki celowe – budżet państwa	Zadanie ciągłe
5.	Organizowanie dzieciom i młodzieży czasu wolnego od zajęć: organizowanie wycieczek pieszych i rowerowych, i innych imprez, udostępnianie obiektów sportowych, zapewnienie bezpieczeństwa na placach zabaw i kąpieliskach.	Dyrektorzy szkół, nauczyciele, ZHP, kluby sportowe,	-samorząd -rady dzielnic -Policja -organizacje pozarządowe -domy kultury	Budżet własny. Środki zewnętrzne	Zadanie ciągłe
6.	Zintensyfikowane kontrole w podmiotach gospodarczych celem egzekwowania zakazu sprzedaży alkoholu i papierosów nieletnim	Samorząd, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholow. Policja, Straż Miejska.	-rady dzielnic	÷	Zadanie ciągłe
7.	Organizowanie zajęć szkolnych i propagandowych w celu uświadomienia nieletnim szkodliwości napojów alkoholowych, papierosów i środków odurzających.	Dyrektorzy, pedagodzy szkolni, wychowawcy, ośrodki zdrowia.	-Wydział Edukacji -Policja -Poradnia psychologiczno – pedagogiczna	÷	Zadanie ciągłe

b) w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii.

Lp.	Zadania	Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Sposób finansowania	Termin realizacji
1.	Zintensyfikowanie kontroli w punktach sprzedaży alkoholu, celem wykrycia nieprawidłowości i miejsc nielegalnej sprzedaży alkoholu oraz egzekwowania zakazu sprzedaży i spożywania w miejscach publicznych.	Policja, Straż Miejska, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-samorząd -Ośrodek Pomocy Społecznej	Budżet własny	Zadanie ciągłe
2.	Wspieranie istniejących Klubów AA na terenie Miasta i tworzenie nowych. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.	Samorząd	-Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	÷	Zadanie ciągłe
3.	Zapewnienie pomocy specjalistycznej i edukacyjnej osobom i rodzinom zagrożonym patologiami oraz prowadzenie indywidualnej lub zbiorowej terapii.	Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna	-Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych -świetlice -organizacje pozarządowe	÷	Zadanie ciągłe
4.	Prowadzenie zajęć szkolnych i innych poprzez media lokalne na temat alkoholizmu i narkomanii, skierowane zarówno dla dorosłych i młodzieży.	Ośrodki zdrowia Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna	-organizacje pozarządowe -lokalne media -Policja	÷	Zadanie ciągłe
5.	Prowadzenie rozpoznania w celu identyfikacji osób zagrożonych patologiami i nałogami.	Policja Świetlice szkoły	-organizacje pozarządowe, -Ośrodek Pomocy Społecznej	÷	Zadanie ciągłe
6.	Analiza społeczna i finansowa potrzeby i możliwości reaktywowania izby wytrzeźwień na terenie Miasta.	Samorząd	-organizacje pozarządowe -policja	Budżet własny. Środki zewnętrzne	W ramach konsultacji

c) W zakresie przeciwdziałania przestępczości przeciwko mieniu i życiu.

Lp.	Zadania	Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Sposób finansowania	Termin realizacji
-----	---------	-------------------------	-------------------------	---------------------	-------------------

		działne			
1.	Zwiększenie liczby patroli w najbardziej zagrożonych miejscach, szczególnie w porach wieczornych i nocnych.	Policja	-Straż Miejska	Budżet własny	Zadanie ciągłe
2.	Kontynuacja odwiedzin mieszkańców Miasta celem identyfikacji mogących wystąpić zagrożeń bądź też już występujących.	Policja	-Straż Miejska	÷	Zadanie ciągłe
3.	Instalacja i rozbudowa i utrzymanie w sprawności oświetlenia ulicznego	Samorząd	-rady dzielnic	÷	Zadanie ciągłe
4.	Rozbudowa istniejącego monitoringu wizyjnego w centrum Miasta oraz instalacja na terenie najbardziej zagrożonych osiedlach.	Samorząd	-straż miejska -Policja	÷	Zadanie ciągłe
5.	Działania propagandowe mające na celu rozpowszechnienie technicznych środków ochrony mienia.	Policja	-firmy ubezpieczeniowe	÷	Zadanie ciągłe
6.	Wprowadzenie skutecznych metod i środków technicznego zabezpieczenia (np. znakowanie).	Samorząd	-Straż Miejska, -Policja -szkoły	÷	Zadanie ciągłe
7.	Ograniczenie liczby przestępstw i wykroczeń w miejscach publicznych. (Wzmożona kontrola miejsc parkowania samochodów, monitorowanie miejsc o szczególnym zagrożeniu.)	Policja	-Straż Miejska, -Policja -administracje mieszkaniowe	÷	Zadanie ciągłe
8.	Wypracowanie skutecznych mechanizmów zapewnienia bezpieczeństwa imprez masowych.	Samorząd	-Straż Miejska, -Policja -podmiot opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na przeprowadz. imprez masowych	÷	Zadanie ciągłe
9.	Zwiększenie skuteczności procedury Niebieskich Kart oraz zacieśnienie współpracy instytucji i organizacji społecznych świadczących pomoc prawną, psychologiczną i socjalną dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.	Policja	-samorząd, -OPS -organizacje pozarządowe -kościół -związki wyznaniowe	÷	Zadanie Stałe
10.	Organizowanie szkoleń tematycznych dla osób pracujących nad ograniczeniem zjawiska przemocy w rodzinie.	Samorząd	-samorząd, -policja, -OPS -organizacje pozarządowe	÷	Zadanie Stałe
11.	Wspieranie lokalnych inicjatyw społecznych na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Podwyższenie kwalifikacji służb zajmujących się w/w problematyką.	Samorząd	-OPS, -rady dzielnic -Policja, -sądy	÷	Zadanie Stałe

d) W zakresie poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Lp.	Zadania	Podmioty odpowiedzialne	Podmioty współpracujące	Sposób finansowania	Termin realizacji
1.	Zwiększenie kontroli radarowej, oraz wykrywanie kierowców	Policja,	-samorząd	Budżet własny	Zadanie

	będących pod wpływem alkoholu poprzez rutynowe kontrole.				ciągłe
2.	Zintensyfikowanie kontroli technicznego stanu pojazdów.	Policja,		÷	Zadanie ciągłe
3.	Wprowadzanie w miejscach szczególnie niebezpiecznych ograniczeń prędkości oraz opiniowanie tych projektów.	Policja	Zarząd dróg: -krajowych, -wojewódzkich, -powiatowych Samorząd	÷	Zadanie ciągłe
4.	Edukacja w celu kształtowania świadomego i kulturalnego uczestnika ruchu drogowego, respektującego prawo i szanującego prawa innych uczestników tego ruchu.	Dyrektorzy szkół	-Policja -wydział edukacji -Straż Miejska	÷	Zadanie ciągłe
5.	Promowanie elementów odblaskowych dla pieszych i rowerzystów.	Policja	-samorząd	÷	Zadanie ciągłe
6.	Sukcesywne poprawianie bezpieczeństwa ruchu drogowego i jego usprawnianie na terenie Miasta.	Policja Samorząd	Zarząd dróg: -krajowych, -wojewódzkich, -powiatowych lokalne, Firmy ubezpieczeniowe	÷	Zadanie ciągłe
7.	Kontrole stanu technicznego autobusów przewożących dzieci.	Policja	-wydział edukacji	÷	Zadanie ciągłe
8.	Systematyczne, okresowe przeglądy (w uprzednio zaplanowanych i uzgodnionych terminach) oznakowania dróg, stanu nawierzchni i pobocza.	Policja	Zarząd dróg: -krajowych, -wojewódzkich, -powiatowych, Samorząd, straż miejska	÷	Zadanie ciągłe

VI. Kierunki działania.

Całość działań programowych z uwagi na specyfikację zagrożeń, adresatów działań, ewentualnie sposób realizacji trzeba podzielić na następujące bloki tematyczne:

1. Przeciwdziałanie demoralizacji i przestępczości nieletnich.

Przestępczość nieletnich zmierza w kierunku brutalizacji popełnionych czynów karalnych, organizowania się w grupy przestępcze, w skład, których wchodzi osoby dorosłe. Czyny karalne popełniane przez nieletnich obejmują przestępstwa o największym ciężarze gatunkowym, obniżenie wieku nieletnich sprawców i w warunkach recydywy. Odnotowywane są przypadki ucieczek z domów rodzinnych i placówek opiekuńczych, narkomanii, alkoholizmu, przynależności do subkultur młodzieżowych i innej patologii społecznej, której geneza tkwi w:

- sytuacji rodzinnej (warunki materialne, znęcanie się i przemoc w rodzinie, słaba więź pomiędzy poszczególnymi jej członkami, brak zainteresowania rodziców własnymi dziećmi, przestępczość i alkoholizm opiekunów, konflikty rodzinne),
- problemach środowiskowych (bezrobocie, niewłaściwe wzorce tak rówieśników jak i osób dorosłych,
- zubożenie społeczeństwa,
- niedostatecznym poziomie „zabezpieczenia” czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- niewłaściwych wzorcach do naśladowania przez nieukształtowane emocjonalnie dzieci),
- problemach szkolnych (niepowodzenie w nauce, alienacja),
- czynnikach rozwojowych (opóźnienie w rozwoju umysłowym, fizycznym, autyzm).

Proponowane kierunki działań

Celowym jest zdynamizowanie działań wychowawczych przez Policję (specjaliści ds. nieletnich i profilaktyki społecznej oraz dzielnicowi), pedagogów szkolnych, nauczycieli, rodziców. W zakresie obowiązków Policji, specjaliści ds. nieletnich i prewencji kryminalnej oraz dzielnicowi prowadzą spotkania i prelekcje z uczniami, nauczycielami, rodzicami i pedagogami. Takie spotkania należy jeszcze częściej przeprowadzać, poruszając tematy z zakresu prewencji kryminalnej, narkomanii, negatywnego wpływu przynależności do nieformalnych grup młodzieżowych i sekt religijnych, odpowiedzialności karnej, negatywnych skutków picia alkoholu, palenia papierosów, e-papierosów, zagrożeniami internetowymi i cyberprzestępczości. Zagadnienia te winny być omawiane również przez pedagogów szkolnych, nauczycieli i rodziców. Edukacją prewencyjną powinno się objąć dzieci w wieku przedszkolnym, gdzie spotkania prowadzić będą policjanci i personel wychowawczy przedszkoli. Tematycznie włączyć należy podstawy z zakresu przepisów ruchu drogowego. W celu zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, należy zaangażować dyrektorów szkół do udostępniania boisk przyszkolnych, świetlic i sal gimnastycznych po zajęciach lekcyjnych, tak, aby maksymalnie wykorzystać bogatą bazę rekreacyjną w tym nowe sale. Do organizacji zajęć w szkołach wytypowani zostaną zatrudnieni nauczyciele. Do inicjatywy tej należy włączyć administrację osiedla, która udostępni swoje obiekty i zapewni obsługę. Oferta ta dotyczy okresu wakacyjnego i ferii, w czasie, którego personel szkół i administracji osiedli powinni połączyć swe działania.

Można to realizować poprzez półkolonie, festyny, turnieje, zabawy lub dyskoteki i inne imprezy kulturalno-sportowe. Celowym byłoby zaangażowanie organizacji i stowarzyszeń społecznych i kulturalnych, parafii. Bardzo ważnym jest włączenie klubów sportowych do organizacji zajęć pozalekcyjnych. Istniejące obiekty rekreacyjno-sportowe nie są wykorzystywane w pełnym zakresie. Stworzenie warunków do pełniejszego ich wykorzystania przyczyni się do poszerzenia oferty kulturalnego spędzenia czasu wolnego przez młodzież.

W celu ograniczenia możliwości zakupu alkoholu i wyrobów tytoniowych przez młodzież, zgodnie z Ustawą o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi należy planować i przeprowadzać akcje prewencyjne mające na celu wyegzekwowanie wyżej wymienionej ustawy. Cyklicznej kontroli należy poddać punkty sprzedaży alkoholu: kawiarnie, pijalnie piwa i inne lokale gastronomiczne.

W ramach odwiedzin mieszkańców przez dzielnicowych, prowadzony będzie stały i systematyczny nadzór nad rodzinami dysfunkcyjnymi i nieletnimi wywodzącymi się ze środowiska przestępczego. W ramach tych czynności prowadzone będzie rozpoznanie środowiska młodzieży. Elementem programu jest szeroka współpraca z instytucjami zajmującymi się wychowaniem dzieci i młodzieży, tj.: szkoły, organizacje kościelne, ZHP, organizacje sportowe, kółka osiedlowe, administracje osiedli, Policja, Straż Miejska. Dzieci i młodzież pozbawione opieki organizują się w nieformalne grupy, w tym przestępcze, które stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku publicznego. Okolicznością determinującą ich działanie, takie jak wandalizm i czyny o charakterze chuligańskim, jest fakt coraz częstszego sięgania młodzieży po alkohol. Takie grupy młodzieży często z nudy i w celu zaimponowania pozostałym rówieśnikom niszczą mienie komunalne, zanieczyszczają klatki schodowe, dewastują zieleni. Część z nich przejawia swą frustrację w dokonywaniu czynów przestępczych i chuligańskich. Zjawiska te doprowadzają do tego, że społeczeństwo, na co dzień spotyka się z agresją tak słowną jak i czynną. Tworzy to poczucie zagrożenia – zmniejszenia poczucia bezpieczeństwa. W celu przeciwdziałania takim negatywnym zjawiskom należy zintensyfikować służby patrolowe Policji i Straży Miejskiej. Wyżej wymienione patologie należy eliminować poprzez reagowanie na przyczyny, poprzez pomoc udzielaną rodzicom.

Szkoła - szczególnie klimat dobrej szkoły wpływa na poprawę stosunków interpersonalnych, uczy wrażliwości na problemy drugiego człowieka, tolerancji i życzliwości. Szkoła odgrywa szczególną rolę, bowiem mamy z nią kontakt najdłuższy, sami w niej przebywając, a później nasze dzieci. Szkoła wpływa na naszą osobowość. Jakość procesu wychowawczego szkoły wyznacza jakość życia społecznego.

Środowisko – rozumiane jest w programie, jako współpraca bezpośrednia ze szkołą i dotyczy także pracowników socjalnych, którzy bardzo dobrze znają środowisko, znają rodziny, ich stronę materialną, a także klimat wychowawczy, problemy, z jakimi rodziny sobie nie radzą.

Pracownicy socjalni posiadają bogatą wiedzę o atmosferze domów rodzinnych, potrzebną przy diagnozowaniu potrzeb uczniów, przy rozwiązywaniu ich problemów, czy udzielania pomocy w sytuacjach kryzysowych. Policja – pracownicy prewencji stanowią bogate źródło

informacji o stanie zagrożenia, niebezpieczeństwach, rodzajach przestępstw i ich rozmiarach oraz zlokalizowaniu rejonów najniebezpieczniejszych.

Każdy element programu uświadamia zalety oddziaływań zintegrowanych, wręcz konieczności pracy wspólnej. Wspólne działanie, współpraca między szkołą – pracownikami socjalnymi – Policją – rodziną – środowiskiem szeroko rozumianym, służy celowi nadrzędnemu – uczynić świat lepszym dla dzieci – poprzez eliminowanie wrogich nastawień dzieci i młodzieży, wyrażane buntem, agresją przeciwko rzeczywistości, a uaktywniając ich pozytywnie rozbudzić w nich potrzebę czynienia dobra, życzliwości, tolerancji, aktywności, radzenia sobie w sytuacjach trudnych, kryzysowych, wyrobienia w nich umiejętności rozwiązywania problemów, uwrażliwienia na problemy innych ludzi. Potrzeba silnego zintegrowanego środowiska wynika z fali przestępczości, zjawiska niedostosowania społecznego, samotności, kryzysu wartości. Niewłaściwe, negatywne zachowanie dzieci i młodzieży stanowiące zagrożenie niebezpieczeństwa dla innych, początek swój biorą z niewłaściwego oddziaływania wychowawczego, braku zaspokojenia potrzeby bezpieczeństwa, miłości, uznania, przynależności, akceptacji w rodzinie czy szkole. Zachowania niewłaściwe, patologiczne, wykazują tendencje rosnące, do licznej grupy młodzieży szkół średnich dołączają coraz liczniej dzieci ze szkół podstawowych. Najczęściej zaczyna się od drobnych mało zauważalnych działań, które przeradzają się w zachowania bardzo poważne. Zapobieganie tym najdrobniejszym jest jedyną drogą do zminimalizowania problemu przestępczości. Jednak, aby można podjąć celowe działania należy znać przyczyny, a tkwią one w: braku spójności w przekazywaniu norm i wartości społecznych, uczeniu się negatywnych norm zachowania (złe przykłady w rodzinie, szkole, środowisku, grupie rówieśników, TV, internet), braku konsekwencji w rozwiązywaniu problemów dzieci i młodzieży przez dorosłych, braku dialogu, partnerstwa, humanitaryzmu życia codziennego, osamotnieniu dzieci w rodzinie i szkole, przewadze kar lub obojętności nad nagrodami, wzmocnieniami pozytywnymi, - niewłaściwych postaw wychowawczych, (unikanie, odrzucanie, nadmierne ochranianie lub całkowity brak wymagań), szukanie przez dzieci i młodzieży akceptacji, uznania grupach rówieśniczych, wyśmiewaniu, agresji słownej. Problem właściwego funkcjonowania dzieci i młodzieży należy rozpatrywać również w kategoriach ich zdrowia psychicznego. Traumatyzujące oddziaływania szkoły, rodziny i środowiska mogą być powodem zmian w rozwoju dziecka, niejednokrotnie zmian głęboko patologicznych.

Najczęściej w kolizję z prawem wchodzi dzieci z rodzin zaniedbanych, niewydolnych wychowawczo oraz dzieci, które miały problemy w szkole ze względów wychowawczych lub dydaktycznych (lub jednych i drugich). Program ten stanowi początek procesu skierowanego na ograniczenie agresji i przestępczości dzieci i młodzieży poprzez profilaktykę, leczenie, zapobieganie, a także – w dalszym etapie resocjalizację, uwzględniając zaangażowanie w wychowywaniu wszystkich środowisk, w których przebywa dziecko. Program zakłada możliwość diagnozowania oraz ustalania potrzeb dotyczących wieloaspektowej pracy z dziećmi i młodzieżą. Rozwinięta współpraca między instytucjami jest, więc niezbędna, a nawet konieczna.

2. Likwidacja obszarów o bardzo dużej koncentracji przestępczości kryminalnej m.in. obniżenie zagrożenia w rejonie Śródmieścia Rybnika i największych osiedli.

Analiza zagrożeń na temat przestępczości wskazuje, że zagrożenie rośnie wraz ze wzrostem zagęszczenia ilości osób przebywających na danym terenie. Stąd największe zagrożenie dotyczy Centrum Rybnika i największych osiedli: Nowiny, Niedobczyce, Boguszowice-Osiedle. Zdecydowanie najbardziej zagrożona przestępczością i wykroczeniami jest dzielnica Śródmieście.

Geografia przestępczości pokazuje wprost – tam gdzie największe skupiska ludzkie, tam też zagrożenie rośnie w czasie. Ta prawidłowość dotyczy również czasu największego zagrożenia w tych rejonach.

Otóż w Centrum Rybnika największe zagrożenie występuje w godzinach 13.00-2.00, natomiast na terenach osiedlowych 18.00-5.00.

Kierunki działań zapobiegawczych:

W celu ograniczenia zagrożenia w tych obszarach zostały podjęte następujące działania:

- rozbudowa monitoringu wizyjnego w rejonie Centrum Rybnika oraz najbardziej zagrożonych osiedli,
- doskonalenie koordynacji działań w obrębie Centrum Rybnika między Strażą Miejską i Policją,
- organizowanie wspólnych patroli SM i Policji.
- kierowanie w te rejony dodatkowych patroli: utworzonych z pozyskanych sił Oddziałów Prewencji KWP w Katowicach oraz realizowanych w ramach tzw. dodatkowych służb organizowanych na mocy porozumienia zawartego pomiędzy Prezydentem Miasta Rybnika i Komendantem Miejskim Policji w Rybniku;
- intensywne propagowanie działań ograniczających ryzyko stania się ofiarą przestępstwa m.in. stosowanie technicznych zabezpieczeń mienia.

3. Przeciwdziałanie alkoholizmowi.

W konsekwencji burzliwych zmian społeczno-gospodarczych lat 80-tych i 90-tych, Polska stała się widownią niekontrolowanego wzrostu spożycia alkoholu. Zniesienie ograniczeń dostępności napojów alkoholowych, nieprzestrzeganie ustawy „O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi” doprowadziły do „zalanania kraju wódką, winem i piwem” mimo, że aktualne statystyki podają spadek ilości spożywanego alkoholu na mieszkańca, to jednak w dalszym ciągu w Polsce mamy kilka milionów ludzi nadmiernie pijących. Przeszło 80% dzieci w szkołach podstawowych miało kontakt z alkoholem. Obniżył się wiek rozpoczynania picia alkoholu i obecnie wiek inicjacji alkoholowej wynosi 12 lat. Nadużywanie alkoholu powoduje wzrost przemocy w rodzinie, przestępczości i chuligaństwa.

Zarządzeniem Prezydenta Miasta Rybnika została powołana Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rybniku, na podstawie art. 4¹ ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119).

Do zadań w/w komisji należy:

-inicjowanie przedsięwzięć w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych;

-współpraca z lokalnymi organizacjami, instytucjami, osobami fizycznymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych;

-przyjmowanie wniosków w sprawie leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu;

-kierowanie osób nadużywających alkoholu na badania przez biegłych psychiatrów i biegłych psychologów;

-rozpatrywanie oraz kierowanie do sądu wniosków dotyczących zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu;

-pełnienie funkcji doradczco – opiniującej przy konstruowaniu i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz innych programów;

-opiniowanie wniosków o zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z zasadami wynikającymi z Uchwały Rady Miasta Rybnika w tym zakresie;

-kontrola i monitorowanie podmiotów prowadzących sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.

Rada Miasta Rybnika corocznie przyjmuje Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zwany dalej „programem”, który został opracowany w oparciu o przepisy ww. ustawy.

Przeciwdziałanie alkoholizmowi realizuje się zgodnie z zapisami ustawy m.in. poprzez:

1. Działalność wychowawczą i informacyjną,
2. Leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu,
3. Zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie,
4. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W szczególności ww. zadania obejmują:

1.Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym dla dzieci i młodzieży poprzez prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,

2.Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, osób zagrożonych uzależnieniem oraz osób współuzależnionych,

3.Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej.

Odbiorcami programu są m.in.:

- dzieci i młodzież szkół podstawowych,
- młodzież szkół średnich,

- osoby uzależnione i ich rodziny,
- osoby zajmujące się wychowaniem i profilaktyką w szkołach,
- grupy samopomocy osób uzależnionych i ich rodzin,
- osoby zajmujące się wychowaniem i profilaktyką w świetlicach środowiskowych i szkolnych,
- osoby zawodowo zajmujące się profilaktyką alkoholową,
- społeczność lokalna.

Realizatorami programu są m.in.:

- Urząd Miasta Rybnika,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rybniku,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii w Rybniku
- Straż Miejska
- Zespół Ognisk Wychowawczych w Rybniku,
- Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Rybniku,
- Komenda Miejska Policji w Rybniku,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Rybniku,
- zakłady opieki zdrowotnej,
- placówki oświatowe oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- organizacje pozarządowe i inne podmioty, których działalność statutowa obejmuje zadania należące do sfery zadań publicznych m.in. w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi,
- inne podmioty przewidziane ustawą.

Zadania ujęte w programie skoncentrowane są przede wszystkim na rozwijaniu i wspieraniu działalności profilaktycznej, tj. informacyjnej, podejmowanej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości spożywania napojów alkoholowych oraz prowadzeniu działalności wychowawczej i zapobiegawczej.

Główny cel programu: ograniczenie spożywania napojów alkoholowych oraz związanych z tym problemów.

A/ Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i zapobiegawcza (profilaktyka) polega m.in. na:

1. Zwiększeniu zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganiu spożywania napojów alkoholowych, poprzez:

- wspieranie szkół podstawowych oraz średnich w rozwijaniu działań profilaktycznych,

-wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz instytucji, realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, m.in. poprzez organizowanie imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych,

-wspieranie programów profilaktycznych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, stanowiących alternatywę wobec spożywania napojów alkoholowych, w tym wspieranie pozalekcyjnych zajęć sportowych, kółek zainteresowań jako element programów psychoprofilaktycznych,

-dofinansowanie pozaszkolnych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem od alkoholu oraz ich rodziców,

-prowadzenie kampanii edukacyjnych związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych adresowanych w szczególności do młodzieży szkół średnich,

-wspieranie programów edukacyjnych, konkursów, olimpiad, turniejów organizowanych na terenie placówek oświatowych, promujących zdrowy styl życia bez nałogów,

-finansowanie zakupu materiałów informacyjno-edukacyjnych o tematyce przeciwdziałania alkoholizmowi, w tym: ulotek, broszur,

-wspieranie działań, zmierzających do ograniczenia dostępności napojów alkoholowych na terenie Miasta Rybnika,

-prowadzenie lokalnych i regionalnych kampanii edukacyjnych, związanych z promowaniem trzeźwości kierowców, m.in. udział w kampanii „Prowadzę - jestem trzeźwy”,

-dofinansowanie spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi,

-wspieranie programów profilaktycznych, organizowanych dla dzieci i młodzieży w okresie wakacji letnich i zimowych.

2. Podniesieniu poziomu wiedzy społeczeństwa lokalnego na temat problemów, związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych i możliwości zapobiegania zjawisku, poprzez:

-finansowanie zakupu publikacji oraz upowszechnianie materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi,

-wspieranie kampanii edukacyjnych uwzględniających przeciwdziałanie alkoholizmowi, adresowanych do określonych grup docelowych, m.in. udział w kampanii „Cięża bez alkoholu”,

-wspieranie działalności organizacji pozarządowych, realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

3. Zwiększeniu liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych, poprzez:

-dofinansowywanie szkoleń o tematyce przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy w rodzinie, podnoszących kwalifikacje zawodowe osób, realizujących zadania profilaktyczne, w szczególności skierowanych do: członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracowników placówek oświatowych, placówek opiekuńczo – wychowawczych, pozostałych instytucji podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania

alkoholizmowi i przemocy w rodzinie, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, psychologów, funkcjonariuszy policji i straży miejskiej, wybranych grup pracowników służby zdrowia,

-dofinansowanie usług konsultacyjnych doświadczonego specjalisty psychoterapii uzależnień oraz udziału w szkoleniach specjalistycznych dla pracowników leczenia odwykowego, podnoszących kwalifikacje w zakresie pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi, dorosłymi dziećmi alkoholików oraz ofiarami przemocy.

B/ Leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych, polega m.in. na podniesieniu jakości leczenia, rehabilitacji i działań zmierzających do ograniczania szkód zdrowotnych:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, osób zagrożonych uzależnieniem oraz dotkniętych przemocą w rodzinie, poprzez:

-wspieranie porad i konsultacji dla osób uzależnionych od alkoholu i zagrożonych uzależnieniem, działań motywujących do podjęcia terapii i ograniczenia szkód w związku ze spożywaniem alkoholu oraz dotkniętych przemocą w rodzinie,

-udzielanie wsparcia dla pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem przez certyfikowanego specjalistę uzależnień,

-wspieranie grup terapeutycznych i pomocy psychospołecznej dla dzieci i młodzieży nadużywającej alkoholu oraz dotkniętych przemocą w rodzinie,

-współpraca z organizacjami abstynenckimi poprzez finansowanie przedłożonych przez nie programów, organizowanie lokalnych imprez o wymowie profilaktycznej,

-tworzenie, finansowanie oraz dofinansowanie działalności specjalistycznych miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym działalności Schroniska dla kobiet i kobiet z dziećmi,

-dofinansowanie obozów integracyjnych i terapeutyczno–rehabilitacyjnych organizowanych dla osób uzależnionych, współuzależnionych, dorosłych członków rodzin alkoholowych i dysfunkcyjnych, dzieci i młodzieży oraz dotkniętych przemocą w rodzinie,

-finansowanie działalności bieżącej Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rybniku oraz doposażenie jej w sprzęt niezbędny do prowadzenia działalności wynikającej z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,

-finansowanie przeprowadzania badań i wydawania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu na potrzeby Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rybniku przez biegłych psychiatrów i psychologów.

2. Zwiększenie pomocy psychospołecznej udzielanej rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, poprzez:

-wspieranie poradnictwa udzielanego rodzinom, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu w zakresie rozpoznawania objawów tego uzależnienia oraz edukacji w zakresie ponoszenia szkód zdrowotnych i społecznych,

-wspieranie grup wsparcia i pomocy psychospołecznej dla rodziców dzieci i młodzieży spożywających napoje alkoholowe,

-wspieranie działań 24-godzinnego „Telefonu zaufania”,

-finansowanie szkoleń dla grup zawodowych, z zakresu wdrażania procedur interwencji wobec przemocy domowej „Niebieska Karta”,

-dofinansowanie dodatkowych zajęć terapeutycznych dla osób uzależnionych od alkoholu oraz doposażenie w sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć w placówkach, statutowo zajmujących się profilaktyką i leczeniem uzależnień.

C/ Ograniczanie dostępności alkoholu poprzez:

1)Nieprzekraczanie ustalonej liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, które zawierają powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży – zgodnie z Uchwałą Nr 148/XI/2007 Rady Miasta Rybnika z dnia 27 czerwca 2007 r. oraz w ramach ustawowych zmian.

2)Stosowanie zasad usytuowania na terenie Miasta Rybnika miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zgodnie z Uchwałą w sprawie zasad usytuowania na terenie Miasta Rybnika miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych, Nr 362/XXII/2016 Rady Miasta Rybnika z dnia 23 czerwca 2016r.

3)Kontrola przestrzegania i warunków korzystania z zezwoleń poprzez:

-podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców alkoholu oraz działań kontrolnych, zmierzających do całkowitego ograniczenia dostępu nieletnim do alkoholu;

-wspólne akcje służb porządkowych dotyczących przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia i osobom nietrzeźwym.

4) Opiniowanie wniosków o wydanie koncesji na sprzedaż lub podawanie alkoholu, zgodnie z ustawą, która nie przewiduje opinii lokalnej społeczności, a także Policji i Straży Miejskiej

D/ Podejmowanie interwencji, w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez:

1. Składanie do organów Policji wniosków o wszczęcie postępowania,

2. Sporządzanie i kierowanie do sądów aktów oskarżenia.

Na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2003 Nr 96, poz. 873 ze zm.) ogłaszane są otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych i innych podmiotów, na realizację zadań publicznych w obszarze ochrony i promocji zdrowia. Zakres ten wskazywany jest w „Programie współpracy Miasta Rybnika z organizacjami pozarządowymi i innymi organizacjami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”.

4. Ograniczenie narkomanii.

Narkomania to stałe lub okresowe używanie w celach nie medycznych środków odurzających lub substancji psychotropowych albo środków zastępczych tzw. dopalaczy w wyniku, czego może powstać lub powstaje uzależnienie od nich. Uzależnienie to zespół zjawisk psychicznych lub fizycznych wynikających z działania tych środków lub substancji na organizm ludzki, charakteryzujący się zmianą zachowania lub innymi reakcjami psychofizycznymi i koniecznością używania stale lub okresowo tych środków lub substancji w celu doznania ich wpływu na psychikę lub dla uniknięcia następstw wywołanych ich brakiem. Przestępczość „narkotykowa” związana jest z nielegalnym wytwarzaniem, przetwarzaniem, przerabianiem środków odurzających, a także posiadaniem, przechowywaniem, zbywaniem związanych z tym przyrządów. Karalne jest wprowadzenie do obrotu, udzielanie innej osobie, nakłanianie do użycia i posiadanie środków odurzających. Skutkiem przyjmowania substancji psychoaktywnych może być uzależnienie: fizyczne, psychiczne lub społeczne człowieka. W sensie biologicznym i psychicznym dochodzi do zaburzeń funkcji narządów, wyniszczenia organizmu, zgonu. W sensie psychicznym dochodzi do dezintegracji osobowości, zaś w sensie społecznym do zaburzeń w realizacji ról (dziecka w rodzinie, rówieśnika, ucznia w szkole, pracownika, rodzica, itd.). Narkotykami najbardziej popularnymi są: marihuana, amfetamina, heroina. Często substancjami inicjującymi są tzw. dopalacze, kleje i rozpuszczalniki. Najbardziej niebezpiecznymi zjawiskami są rozpowszechnione wśród młodzieży poglądy o tzw. „miękkich narkotykach”, nieuzależniających w sytuacji krótkotrwałego kontaktu z narkotykami oraz samowyleczenia. Przyczyny używania narkotyków tkwią w samej jednostce i jej otoczeniu społecznym.

Najważniejsze z nich to:

- na poziomie wewnętrznym - wysoki poziom lęku, niskie poczucie własnej wartości, mała tolerancja na frustracje, brak celów życiowych, nieumiejętność rozładowania napięć,
- na poziomie interpersonalnym- brak umiejętności nawiązywania i podtrzymywania satysfakcjonujących kontaktów z ludźmi, nieumiejętność przeciwstawiania się naciskom otoczenia,
- na poziomie społecznym - negatywne normy społeczno - obyczajowe związane ze stosowaniem używek, negatywne wzorce, brak oparcia w środowisku rodzinnym, itp.

Na poziomie diagnostyczno - profilaktycznym proponuje się:

- upowszechnianie wśród nauczycieli, rodziców, policjantów informacji dot. uzależnień co pozwoli na formułowanie trafnych diagnoz identyfikacyjnych osób przyjmujących substancje psychoaktywne;
- prowadzenie szkoleń dzielnicowych, rodziców i nauczycieli przygotowujących ich do formułowania diagnoz identyfikacyjnych na poziomie detekcyjnym;
- rygorystyczne przestrzeganie przepisów ustawy „o przeciwdziałaniu narkomanii”;
- wykorzystanie wiedzy dzielnicowych, oraz tej gromadzonej przez pedagogów i pielęgniarki szkolne w celu identyfikacji osób zagrożonych narkomanią i miejsc ich gromadzenia się;

- prowadzenie przez specjalistów ds. nieletnich oraz specjalistów ds. prewencji kryminalnej spotkań z młodzieżą, rodzicami i nauczycielami z zakresu profilaktyki narkomanii;
- zintensyfikowanie pracy w zakresie terapii uzależnień;
- tworzenie grup wolontariatu młodzieżowego.

Zgodnie z zapisami ustawy przeciwdziałanie narkomanii realizuje się m.in. poprzez:

1. Działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
2. Leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
3. Ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych.

W szczególności ww. zadania obejmują :

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,

2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,

3. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej.

Odbiorcami programu są:

- dzieci i młodzież szkół podstawowych,
- młodzież szkół średnich,
- osoby uzależnione i rodziny osób uzależnionych,
- osoby zajmujące się wychowaniem i profilaktyką w szkołach,
- grupy samopomocy osób uzależnionych i ich rodzin,
- osoby zajmujące się wychowaniem i profilaktyką w świetlicach środowiskowych i szkolnych,
- osoby zawodowo zajmujące się profilaktyką narkotykową,
- społeczność lokalna.

Realizatorami programu są:

- Urząd Miasta Rybnika,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii w Rybniku,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Rybniku,
- Komenda Miejska Policji w Rybniku,

- zakłady opieki zdrowotnej,
- placówki oświatowe,
- placówki opiekuńczo – wychowawcze,
- instytucje kultury i kultury fizycznej, statutowo realizujące m.in. zadania z zakresu przeciwdziałania narkomanii,
- organizacje pozarządowe i inne podmioty, których działalność statutowa obejmuje zadania należące do sfery zadań publicznych m.in. w zakresie przeciwdziałania narkomanii,
- inne podmioty przewidziane ustawą.

Zadania ujęte w programie skoncentrowane są przede wszystkim na rozwijaniu i wspieraniu działalności profilaktycznej, tj. informacyjnej, podejmowanej w celu informowania społeczeństwa o szkodliwości narkomanii oraz prowadzeniu działalności wychowawczej i zapobiegawczej.

A/ Działalność wychowawcza, edukacyjna, informacyjna i zapobiegawcza (profilaktyka) polega m.in. na:

1. Ograniczeniu używania narkotyków oraz związanych z tym problemów, poprzez:
 - wspieranie szkół podstawowych oraz gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych w rozwijaniu działań profilaktycznych,
 - wspieranie działalności organizacji pozarządowych oraz instytucji realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkomanii,
 - wspieranie programów profilaktycznych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży, stanowiących alternatywę wobec używania narkotyków, w tym wspieranie pozalekcyjnych zajęć sportowych jako element programów psychoprofilaktycznych,
 - dofinansowanie pozaszkolnych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodziców,
 - wspieranie merytoryczne kadry pedagogicznej przy opracowywaniu szkolnych programów profilaktycznych,
 - prowadzenie kampanii edukacyjnych obejmujących problematykę narkomanii adresowanych w szczególności do młodzieży szkół średnich,
 - dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych jako element programów psychoprofilaktycznych w szkołach,
 - wspieranie programów edukacyjnych, konkursów, olimpiad, turniejów organizowanych na terenie placówek oświatowych, promujących zdrowy styl życia bez nałogów,
 - finansowanie szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią dla pedagogów szkolnych, wychowawców i nauczycieli, policjantów,
 - finansowanie zakupu materiałów informacyjno - edukacyjnych,
 - wspieranie działań, zmierzających do ograniczenia dostępności narkotyków na terenie Rybnika.

2. Podniesieniu poziomu wiedzy społeczeństwa lokalnego na temat problemów, związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku

- finansowanie zakupu publikacji oraz upowszechniania materiałów informacyjno-edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki narkomanii,

- wspieranie kampanii edukacyjnych uwzględniających problematykę narkomanii, adresowanych do określonych grup docelowych,

- identyfikacja, stałe uaktualnianie i upowszechnianie danych na temat rekomendowanych programów profilaktycznych oraz placówek prowadzących działalność profilaktyczną obejmującą problematykę narkomanii,

- wspieranie działalności organizacji pozarządowych, realizujących zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkomanii.

3. Zwiększeniu liczby kompetentnych realizatorów działań profilaktycznych

- dofinansowywanie szkoleń obejmujących problematykę narkomanii, podnoszących kwalifikacje zawodowe osób, realizujących zadania profilaktyczne, w szczególności skierowanych do: pracowników placówek oświatowych, placówek opiekuńczo – wychowawczych, policji, organizacji pozarządowych oraz pozostałych instytucji podejmujących działania na rzecz przeciwdziałania narkomanii, pracowników socjalnych, kuratorów.

B/ Leczenie, rehabilitacja i reintegracja osób uzależnionych oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych, polega m.in. na podniesienie jakości leczenia, rehabilitacji i działań zmierzających do ograniczania szkód zdrowotnych

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem, poprzez:

- pełne zewidencjonowanie na poziomie gminy istniejących placówek leczniczych i rehabilitacyjnych, w tym prowadzących programy ograniczania szkód zdrowotnych, stałe uaktualnianie danych oraz upowszechnianie informacji na ten temat,

- wspieranie porad i konsultacji dla osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami oraz działań motywujących do podjęcia terapii i ograniczenia szkód w związku z używaniem narkotyków,

- udzielanie wsparcia dla pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej osobom uzależnionym i zagrożonym uzależnieniem przez certyfikowanego specjalistę uzależnień,

- wspieranie grup terapeutycznych i pomocy psychospołecznej dla dzieci i młodzieży eksperymentującej i nadużywającej narkotyków,

2. Zwiększenie pomocy psychospołecznej udzielanej rodzinom, w których występują problemy narkomanii, poprzez:

- wspieranie poradnictwa udzielanego rodzinom, w których występuje problem narkomanii w zakresie rozpoznawania objawów zażywania narkotyków oraz edukacji w zakresie ponoszenia szkód zdrowotnych i społecznych,

-wspieranie grup wsparcia i pomocy psychospołecznej dla rodziców dzieci i młodzieży używających narkotyków.

5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Zjawisko przemocy domowej definiowane jest jako „każde działanie jednego z członków rodziny lub zaniedbanie, które zagraża życiu, cielesnej i psychicznej integralności lub wolności innego członka tej samej rodziny bądź poważnie szkodzi rozwojowi jego (jej) osobowości”. Typy przemocy, z jakimi spotykamy się w środowisku domowym obejmują:

- zaniedbywanie i przemoc wobec osób w podeszłym wieku,
- przemoc wobec rodziców,
- przemoc wobec małżonka,
- przemoc wobec dzieci i zaniedbywanie,
- przemoc wobec rodzeństwa,

Wśród form przemocy wyróżniamy:

- przemoc fizyczną,
- przemoc psychiczną,
- przemoc seksualną,
- zaniedbywanie.

Skutki przemocy mają zarówno indywidualny jak i społeczny charakter. Zaliczyć do nich należy: zaburzenia rozwoju mowy, motoryki, procesów poznawczych, zdolności uczenia się, depresje, kompleks niższości, nadpobudliwość, zachowania kompulsywne, tiki, fobie, utrata autorytetu małżonka, rodzica, rozpad rodziny, uszkodzenia ciała, próby samobójcze, zabójstwa. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie uwzględnia następujące warunki:

- diagnozę zjawiska (szczególnie diagnozowanie przemocy w jej wczesnej postaci w miejscu zamieszkania sprawcy i ofiary),
- przerywanie przemocy gorącej,
- doradztwo wiktymologiczne (w tym uświadomienie ofiarom ich praw i możliwości uzyskania pomocy),
- tworzenie i realizowanie programów profilaktycznych.

Na poziomie diagnostyczno - profilaktycznym proponuje się:

- wykonawstwo zadań wskazanych w niniejszym rozdziale,
- pozyskiwanie informacji ze szpitala o przypadkach hospitalizowania pacjentów z podejrzeniem występowania zjawiska „ZMD” (Zespół Maltretowanego Dziecka),
- prowadzenie przez specjalistę ds. nieletnich, pracowników służby zdrowia - szkoleń dzielnicowych, nauczycieli i rodziców w zakresie rozpoznawania symptomów „ZMD” i formułowania diagnozy identyfikacyjnej we wczesnym stadium występowania przemocy,

- ukierunkowanie aktywności mediów na propagowanie wśród odbiorców wiedzy z zakresu rozpoznawania zjawiska przemocy w rodzinie,
- informowanie ofiar o przysługujących im prawach, przekazywanie informacji o instytucjach pomocowych,
- eliminowanie norm, które gloryfikują i usprawiedliwiają przemoc w społeczeństwie i rodzinie, jak np. sceny przemocy w mediach służących wyłącznie rozrywce,
- przełamywanie cyklu przemocy w rodzinach poprzez edukację rodziców pozwalającą na budowanie podmiotowych relacji z dziećmi i nabycie konstruktywnych metod wychowawczych oraz poprzez programy psychoedukacyjne dla dzieci, uczące konstruktywnego wyrażania emocji bez odwoływania się do przemocy,
- wykorzystanie ogólnopolskiego telefonu „Niebieska linia” dla ofiar przemocy oraz lokalnego „Telefonu zaufania”, czynnego całą dobę.
- tworzenie grup samopomocowych, wsparcia, edukacyjnych oraz terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie oraz grup wsparcia i terapeutycznych dla osób uwikłanych w sytuacje rodzące przemoc,
- włączenie rodzin w sieć kontaktów z krewnymi i lokalną społecznością w celu przeciwdziałania ich izolacji,
- pełne realizowanie procedury „Niebieska Karta”,
- propagowanie w społeczeństwie wiedzy nt. instytucji pomocowych np. za pomocą „Niebieskiej karty”,
- tworzenie oraz prowadzenie grupy z programem edukacyjno-korekcyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie.

6. Pomoc ofiarom przestępstw.

Osoba pokrzywdzona w wyniku przestępstwa nie powinna pozostać sama ze swoimi problemami. Muszą istnieć instytucje, organizacje gotowe nieść jej pomoc. Osoba oczekująca pomocy powinna mieć świadomość, że można jej pomóc i powinna umieć z tego skorzystać. Niesienie pomocy nie może mieć charakteru doraźnych, jednostkowych działań organizowanych w przypadkowych warunkach. Podejmowanie czynności, aby mogły dać efekt muszą być zaprogramowane jako system i nosić cechy skoordynowanej współpracy instytucji i organizacji powołanych do niesienia pomocy oraz innych mogących wspierać tę działalność. Policja jest szczególnie predysponowana do inicjowania projektów i wdrażania programów niesienia pomocy ofiarom przestępstw z następujących powodów:

- jednostki Policji najczęściej są punktem pierwszego kontaktu z ofiarą przestępstwa (przy przyjęciu zgłoszenia),
- Policja tworzy rozległą strukturę i trwale współpracuje z licznymi organizacjami, instytucjami pomocowymi i wspomagającymi (współpraca już istniejąca może tworzyć podwaliny sprawnego systemu).

Do realizacji tego przedsięwzięcia należy zgromadzić odpowiednich ludzi, tj.: grupę funkcjonariuszy Policji przeszkolonych do niesienia bezpośredniej pomocy ofiarom

przestępstw (przyjmujący zgłoszenie, dzielnicowy). Istotnym wydaje się przeszkolenie osób do przyjmowania zgłoszeń o zgwałceniu, pożądane byłoby przeszkolenie policjantek, grupy osób o profesjonalnym przygotowaniu do niesienia pomocy prawnej (adwokaci), psychologicznej (psychologowie), terapeutycznej, grupę wolontariuszy przygotowaną do niesienia pomocy nie tylko w punktach pomocowych, ale również w codziennych problemach osoby pokrzywdzonej.

W Komendzie Miejskiej Policji funkcjonuje tzw. „Niebieski Pokój”, który powstał celem ochrony małoletnich przed przestępczym działaniem i następstwami zjawisk patologicznych oraz mając na uwadze poszanowanie godności ofiar przestępstw. W pokoju tym są zapewnione komfortowe warunki do przesłuchania dla dzieci i ofiar przestępstw.

Istotną rolę w realizacji tego przedsięwzięcia stanowi system „Niebieskich Kart” funkcjonujący od stycznia 1998 r. realizowany przez dzielnicowych. Należy też wykorzystać współpracę ze stowarzyszeniami, których celem jest niesienie pomocy ofiarom przestępstw. Istotną rolę odegrają tu media dzięki swojej funkcji informacyjnej. W założeniach Policja oddziaływać będzie w sposób dynamiczny, czyli zarówno nakreślać bezpośrednio zakres pomocy osobom pokrzywdzonym jak i realizowania swych ustawowych zadań, wyszukiwać osoby potrzebujące takiej pomocy i wskazywać możliwości skorzystania z niej.

7. Przeciwdziałanie przestępczości gospodarczej.

Z rozpoznania Policji wynika, że wśród form przestępczości gospodarczej największe zagrożenia stanowią:

- działalność zorganizowanych grup przestępczych,
- przestępstwa podatkowe,
- cyberprzestępczość,
- przestępstwa w obrocie gospodarczym,
- kradzież mienia na szkodę podmiotów gospodarczych i Skarbu Państwa,

Dane na temat przestępczości z funkcjonującego w KMP Rybnik Wydziału do Walki z Przestępczością Gospodarczą, aktualna sytuacja na rynku pracy - wskazują na realny wzrost zagrożenia na tym obszarze. Realizacja ustawowych zadań Policji związanych z rozpoznaniem zagrożeń przestępczością gospodarczą napotyka na utrudnienia, którym sprzyja brak możliwości obserwacji podejrzanych, brak możliwości wglądu do dokumentów związanych np. z prowadzeniem działalności gospodarczej już na etapie przedprocesowym. Nadinterpretacja dotycząca tajemnicy często utrudnia lub wręcz uniemożliwia szybką reakcję i rozpoznanie tej przestępczości.

Działania realizowanych zadań w tym zakresie ograniczają się tylko do współpracy z Komendą Wojewódzką Policji i właściwymi organami ścigania.

Ścisłe przestrzeganie procedur rejestracji podmiotów gospodarczych poprzez szczegółowe sprawdzanie osób, przedstawianych dokumentów tożsamości, itp.

Ścisła współpraca między ZUS, Urzędami Skarbowymi, Urzędem Kontroli Skarbowej, Państwową Inspekcją Pracy i Policją w zakresie ujawniania przypadków naruszeń

obowiązujących norm prawnych. Rozpoznawanie i prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawach wynikających z pozakodeksowych przepisów karnych, tj.:

- Kodeksu spółek handlowych,
- Ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia,
- Ustawy o działalności ubezpieczeniowej,
- Ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji,
- Ustawy o podatku akcyzowym,
- Ustawy o grach i zakładach wzajemnych,
- Ustawy Prawo budowlane,
- Ustawy Prawo autorskie i prawa pokrewne,
- Ustawy Prawo własności przemysłowej.

Głównymi realizatorami programów z zakresu przeciwdziałania przestępczości gospodarczej będą: organy rejestrujące podmioty gospodarcze, US, ZUS, PIH we współpracy z bankami, urzędami pocztowymi, towarzystwami ubezpieczeniowymi, Inspekcją sanitarną „Sanepidem”, PIP oraz Sekcją d/w z Przestępczością Gospodarczą przy Komendzie Miejskiej Policji w Rybniku.

8. Zmiana sposobu pełnienia służby i wykonywania obowiązków przez dzielnicowego.

Podstawowym obowiązkiem jest m.in. utrzymywanie kontaktów ze społeczeństwem oraz działanie na rzecz ograniczenia i likwidacji zagrożeń przestępczością, wykroczeniami i patologiami społecznymi. Wszelkie działania, które skutkować będą większą dostępnością dzielnicowego dla obywateli- „oddaniem dzielnicowego na własność społeczną”, rozwinięciem jego kreatywności w animowaniu działań poprawiających bezpieczeństwo w dzielnicy to te, które są najbardziej pożądane. Planuje się oprzeć cały system profilaktyki instytucjonalnej na profilaktyce realizowanej na poziomie dzielnic, gdzie dzielnicowy, Rada Dzielnic, Rada Osiedla, działające na tym obszarze organizacje pozarządowe, pedagodzy szkolni stanowiąc będą oś zespołów działających na rzecz rozpoznania i usunięcia zagrożeń w dzielnicy.

Dzielnicowi w oparciu o zdiagnozowane problemy w zakresie bezpieczeństwa tworzyć będą programy z zakresu prewencji kryminalnej określające przyczyny problemów, wskazujące na zadania do wykonania oraz partnerów policji w realizacji poszczególnych zadań. Programy takie po pozytywnym zaopiniowaniu przez Komisję Bezpieczeństwa i Porządku publicznego będą mogły być wspierane funduszami samorządowymi. Ponadto będą aktywnie uczestniczyć w zebraniach i pracach własnych zarządów dzielnic na terenie Miasta. Pozwoli to na poprawę współpracy policji z organizacjami samorządowymi i pozarządowymi już na najniższym roboczym poziomie. W przyszłości działanie to wpłynie na lepszą współpracę Policji ze społeczeństwem. Doprowadzi także do lepszego poznania przez policjantów problemów społeczeństwa, a także jego postulatów i wniosków, co do pracy Policji.

9. Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Problem bezpieczeństwa w ruchu drogowym powinien znajdować się w centrum uwagi władz i całego społeczeństwa. Aby poprawić bezpieczeństwo należy dążyć do zapewnienia przestrzegania przepisów ruchu drogowego. Powinno to przyczynić się do ograniczenia zdarzeń drogowych, zmniejszenia ofiar i strat materialnych. Poprawę stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym należy traktować w tym programie jako jeden z istotnych elementów wpływających na bezpieczeństwo w naszym mieście. Ma to duże znaczenie w dobie wzrostu ilości rejestrowanych pojazdów. Jednym z głównych elementów tego programu jest rozpowszechnienie wśród społeczeństwa i zdobycie akceptacji dla realizacji zadań związanych z bezpieczeństwem w ruchu drogowym. Aby to osiągnąć należy promować bezpieczeństwo w ruchu drogowym oraz prowadzić komunikację ze społeczeństwem. Promocje bezpieczeństwa w ruchu drogowym można osiągnąć poprzez regularne kampanie informacyjno – reklamowe, wykorzystując środki masowego przekazu. Do tej akcji należy włączyć firmy ubezpieczeniowe, które z racji swych statutowych obowiązków są zainteresowane działalnością prewencyjną. Komunikacja ze społeczeństwem to system dialogu pomiędzy użytkownikami dróg, a czynnikami podejmującymi decyzje w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego. Należy stworzyć system doskonalenia edukacji motoryzacyjnej społeczeństwa. Odbywać się to powinno poprzez wychowanie komunikacyjne dzieci i młodzieży, szkolenie kandydatów na kierowców i kampanie dla grup wysokiego ryzyka. Udział społeczeństwa w realizacji programu jest jednym z warunków jego powodzenia, przyczyni się do akceptacji programu. Organizowanie konkursów i promowanie zwycięzców w mediach będzie czynnikiem sprzyjającym do realizacji programu. Głównym elementem tego programu powinno być wdrożenie środków poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym dla zmniejszenia liczby zdarzeń drogowych i ich ofiar i skutków.

Można to osiągnąć poprzez:

- kampanię informacyjną związaną ze skutkami nadmiernej prędkości jazdy, kierowaną szczególnie do młodych kierowców,
- wdrożenie metod edukacji kierowców na miejscu popełnienia wykroczenia drogowego,
- zwiększenie liczby i częstotliwości policyjnych kontroli w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących prędkości,
- wprowadzenie rozwiązań inżynierskich, tj. weryfikacja celowości ustawienia znaków drogowych, sygnalizacji świetlnej, budowanie progów zwalniających prędkość na terenie dróg osiedlowych i wjazdach do nich.

Bardzo ważnym jest zmniejszenie liczby wypadków drogowych, gdzie pokrzywdzonymi są piesi i rowerzyści. Można to osiągnąć poprzez:

- edukowanie dzieci i młodzieży szkolną w ramach prelekcji przeprowadzanych przez policjantów wydziału ruchu drogowego i w czasie zajęć z wychowania komunikacyjnego,
- przeprowadzanie akcji informacyjnej skierowanej do dorosłych mieszkańców, celem ostrzeżenia o zagrożeniach i sposobach bezpiecznego poruszania się po drogach,
- wyznaczanie oznakowanych przejść dla pieszych w miejscach szczególnie zagrożonych,

- promowanie elementów odblaskowych dla pieszych i rowerzystów,
- separacja ruchu rowerów i pieszych od dróg głównych,
- weryfikacja i podniesienie standardu oznakowania dróg,
- prowadzenie cyklicznych akcji przez Policję celem zwiększenia bezpieczeństwa pieszych na terenie Miasta,
- eliminowanie z ruchu nietrzeźwych pieszych i rowerzystów.
- prelekcje prowadzone przez strażników z przedszkolakami.

Plagą naszych dróg są nietrzeźwi użytkownicy dróg, często są oni sprawcami zdarzeń drogowych, w których są także ofiarami. Aby ograniczyć to zjawisko należy włączyć do pracy ośrodki szkolenia organizujące kursy na prawo jazdy, celem włączenia do programu nauki zajęć związanych z nietrzeźwością użytkowników dróg.

W ramach kompetencji Policji należy prowadzić wzmożone akcje ukierunkowane na eliminowanie i karanie nietrzeźwych użytkowników dróg. Do działań tych należy włączyć też Straż Miejską. Służby te winny egzekwować u rowerzystów przepisowe wyposażenie pojazdów. Aby osiągnąć spadek ofiar śmiertelnych i ciężkich uszkodzeń ciała należy:

- egzekwować u kierowców obowiązek zapinania pasów bezpieczeństwa,
- wyposażać pojazdy przewożące dzieci w atestowane foteliki, a co za tym idzie ich stosowanie,
- wyznaczać i wykonywać przejścia dla pieszych z sygnalizacją świetlną, dźwiękową, odpowiednim oświetleniem w miejscach szczególnie niebezpiecznych,
- wprowadzić do szkół w ramach zajęć z wychowania komunikacyjnego większej ilości godzin poświęconych udzielaniu pierwszej pomocy,
- budować bariery ochronne oddzielające pasy jezdni w miejscach niebezpiecznych,
- poprawić system skuteczności niesienia pierwszej pomocy i ratownictwa drogowego, na kursach prawa jazdy zwiększyć ilość godzin z zakresu udzielania zasad pierwszej pomocy,
- doskonalić umiejętności udzielania pomocy przez funkcjonariuszy Policji, Straży Miejskiej i Straży Pożarnej.

Głównymi realizatorami tego programu powinni być: Policja, samorząd terytorialny, zarządy dróg, towarzystwa ubezpieczeniowe, lokalne massmedia, ośrodki szkolenia kierowców, służba zdrowia.

10. Bezpieczny weekend

Celem programu jest poprawa bezpieczeństwa i porządku oraz eliminowanie wybryków chuligańskich przez młodzież.

W celu zwiększenia skuteczności celowym jest współpraca Straży Miejskiej z Policją. Wspólne partole - patrole mieszane (strażnik - policjant) w czasie weekendów patrolują rejony dyskotek oraz miejsca szczególnie niebezpieczne. Kontrolują grupy młodzieży po zakończonej dyskotece i odprowadzają je do granic Miasta lub przystanków autobusowych.

Patrole reagują na akty dewastowania budynków, malowania graffiti, niszczenia pojazdów, oświetlenia ulicznego itp. Eliminują zjawiska spożywania alkoholu w miejscach publicznych do tego nieprzeznaczonych oraz osób nietrzeźwych zakłócających porządek publiczny.

Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom polega tu na szybkim reagowaniu na jakiegokolwiek przejawy nieporządku, nawet drobnego, na drobne wykroczenia, interesowanie się każdym sygnałem o negatywnych działaniach lub skutkach tych zachowań.

11. Bezpieczne wakacje

Celem działań jest poprawa bezpieczeństwa i porządku poprzez intensyfikację działań Policji w okresie wakacji letnich. W związku z dużą ilością wolnego czasu w okresie letnim młodzież jest szczególnie narażona na demoralizację i wszelkie patologie społeczne. W ramach tych działań funkcjonariusze podejmują częste kontrole miejsc grupowania się młodzieży celem ograniczenia szczególnie uciążliwych dla obywateli aktów demoralizacji młodzieży takich jak np.: akty wandalizmu, spożywanie alkoholu oraz zaśmiecanie miejsc publicznych. Objęte kontrolą są także rejony dyskotek, lokali, skwerów i parków, szczególnie podczas weekendów w porach nocnych. Dodatkowym efektem tego działania jest zwiększenie bezpieczeństwa osób wypoczywających w rejonach akwenów wodnych i kąpielisk. Należy zaznaczyć, iż działania w tym zakresie jak dotychczas były bardzo skuteczne czego odzwierciedleniem jest bardzo mała liczba wypadków nad wodą i utonięć w mieście Rybnik i powiecie rybnickim.

12. Bezpieczne ferie

Celem tych działań jest intensyfikacja kontroli miejsc grupowania się młodzieży w okresie ferii zimowych. Patrole Policji kontrolują rejony dyskotek, parków i skwerów szczególnie w porach nocnych podczas weekendów. Dodatkowym zadaniem tego działania jest kontrola miejsc, w których dochodzi do czynów takich jak np.: wchodzenie na pokrywę lodu na zbiorniku wodnym. Funkcjonariusze Policji podczas tych działań w trakcie patroli w rejonie dyskotek najczęściej reagują na akty wandalizmu, bójki oraz inne objawy demoralizacji młodzieży.

13. Bezpieczna droga do szkoły

Podstawowym celem jest uaktywnienie kontaktów na gruncie lokalnym pomiędzy szkołami, przedstawicielami służb publicznych oraz rodzicami celem ochrony terenów przyległych do szkół przed negatywnymi zachowaniami osób spoza szkoły. Wyeliminowanie przemocy w okolicach szkół poprzez ułatwienie przepływu informacji o przypadkach przemocy wśród uczniów – wzmocnienie zaufania, organizowanie prelekcji przy współudziale Straży Miejskiej i Policji. Kształtowanie u dzieci i młodzieży umiejętności unikania sytuacji stania się ofiarą przestępstwa poprzez uczenie prawidłowych, bezpiecznych zachowań. W ramach akcji podejmowano działania w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom w rejonie szkoły. Udzielano również pomocy dzieciom w przekraczaniu jezdni na wyznaczonych przejściach dla pieszych oraz propagowano prawidłowe zachowanie się na drodze. Policjanci oraz Strażnicy Miejscy reagują na wykroczenia popełniane przez kierujących, kontrolują prawidłowość oznakowania i stanu technicznego dróg szczególnie w okolicach szkół oraz dbają o zachowanie bezpieczeństwa

dzieci w rejonie szkoły, patrolując tereny przy szkołach w godzinach najbardziej zagrożonych, tzn. dojście do szkoły, przerwy i powrót do domu. W ramach organizowanych w szkołach prelekcji strażnicy omawiają temat uczulając dzieci na grożące niebezpieczeństwa.

14. Stop wagarom

Program mający na celu przeciwdziałanie wagarowaniu. Strażnicy zwracają szczególną uwagę na grupy młodzieży lub pojedyncze osoby, których zachowanie wskazywałoby na wagarowanie. Kontrole odbywają się w godzinach pracy poszczególnych placówek oświatowych i obejmują okolice szkół, miejsc rozrywki inne znane funkcjonariuszom miejsca gromadzenia się młodzieży. Patrole mają również zapobiegać zdarzeniom, w których nieletni mogliby być ofiarami. W związku z prowadzoną akcją strażnicy przypominają przedsiębiorcom prowadzącym lokale gastronomiczne i innym sprzedawcom prowadzącym działalność w zakresie handlu alkoholem, że zgodnie z obowiązującymi przepisami zabroniona jest sprzedaż alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom poniżej 18 roku życia.

15. Niska emisja

Akcja ta ma na celu poprawę jakości powietrza w naszym mieście. Korzystając z przysługujących uprawnień strażnicy prowadzą przez cały rok kontrole posesji sprawdzając co właściciele nieruchomości spalają w piecach centralnego ogrzewania. Problem niskiej emisji dwutlenku węgla to nie tylko problem dotyczący okresu jesienno-zimowego. Również latem strażnicy przyjmują bardzo wiele zgłoszeń dotyczących spalania odpadów w piecach.

Podczas każdej kontroli strażnicy sprawdzają:

- prawidłową gospodarkę odpadami stałymi (liczbę pojemników na odpady, czy na terenie nieruchomości prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów oraz porządek na terenie nieruchomości),
- prawidłową gospodarkę odpadami ciekłymi (wylewanie nieczystości ciekłych, czy właściciel jest w stanie przedstawić rachunki za wywóz nieczystości oraz częstotliwość wywozu),
- umieszczenie numeru porządkowego,
- czy na terenie nieruchomości są spalane odpady i dodatkowo czy nie są spalane: węgiel brunatny, flotokoncentraty, bądź biomasa stała o wilgotności nie przekraczającej 20 %.

16. Moje czyste miasto

Program mający na celu doprowadzenie wyglądu Rybnika do standardów najbardziej zadbanych miast polskich. Sprawą priorytetową jest poprawa estetyki Miasta, które jest jego wizytówką.

Akcja prowadzona przez Straż Miejską na następujących płaszczyznach:

- Poprzez kontrolę ulic, placów, kontrolę prawidłowego umieszczania ogłoszeń i reklam na terenie miasta.

- Poprzez prowadzenie działań o nazwie „Wiosenne porządki”. Polegają one na zgłaszaniu uszkodzeń nawierzchni, braków w infrastrukturze drogowej, kontrolach dzikich wysypisk śmieci, które powstały zimą i ujawniły się po pierwszych roztopach. Działania realizowane także przez patrole rowerowe.

- Poprzez prowadzenie działań o nazwie „Pozbądźmy się wraków z naszych osiedli” - realizacja zgłoszeń dotyczących wraków oraz innych pojazdów nieeksploatowanych od dłuższego czasu, noszących znamiona wraku.

17. Zabezpieczenie imprez masowych.

Organizatorzy imprez masowych odbywających się na terenie Miasta Rybnika, zgodnie z ustawą z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2171), zobowiązani są do zapewnienia bezpieczeństwa osobom obecnym na imprezach oraz porządku podczas trwania imprez.

W tym celu, nie później niż na 30 dni przed planowanym terminem rozpoczęcia imprezy, powinni wystąpić do Prezydenta Miasta Rybnika z wnioskiem o wydanie zezwolenia na przeprowadzenie imprezy masowej. Do wniosku należy dołączyć stosowną dokumentację, o której mowa w przedmiotowej ustawie (są to m.in. opinie: komendantów miejskich Policji i Straży Pożarnej, kierownika jednostki organizacyjnej pomocy doraźnej oraz państwowego inspektora sanitarnego; graficzny wraz z opisem plan obiektu lub terenu, na którym ma być przeprowadzona impreza masowa; regulamin obiektu; program i regulamin imprezy; wskazanie kierownika ds. bezpieczeństwa; pisemna instrukcja określająca zadania służby porządkowej).

Prezydent Miasta Rybnika powołał komisję ds. opiniowania wniosków o wydanie zezwoleń na przeprowadzenie imprez masowych. Po zasięgnięciu opinii ww. komisji Prezydent Miasta Rybnika wydaje zezwolenie na przeprowadzenie imprezy masowej albo odmawia jego wydania.

Straż Miejska na zlecenie Prezydenta Miasta Rybnika przeprowadza kontrolę imprez masowych odbywających się na terenie Rybnika. Kopia protokołu z kontroli przekazywana jest do Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

18. Ogólnokrajowe przedsięwzięcia na rzecz poprawy bezpieczeństwa obywateli

Krajowa mapa zagrożeń bezpieczeństwa

Krajowa mapa zagrożeń bezpieczeństwa w Polsce stanowi platformę wymiany informacji pomiędzy Policją a społeczeństwem. Jest narzędziem informatycznym, pozwalającym Policji na czytelne przedstawienie społecznościom lokalnym skali i rodzaju zidentyfikowanych zagrożeń (mapa statystyczna) oraz umożliwiającym mieszkańcom sygnalizowanie miejsc zagrożonych (mapa interaktywna) podlegających sprawdzeniu przez Policję.

Aplikacja mobilna „Moja Komenda”

Aplikacja ta została przygotowana przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Policję w ramach programu „Dzielnicowy bliżej nas”. Jest to aplikacja bezpłatna opracowana na urządzenia mobilne bazujące na systemach operacyjnych Android oraz IOS. Aplikacja, po jej zainstalowaniu, może pracować

w trybie off-line, jednak jej pełne funkcjonalności są widoczne przy zapewnieniu dostępu do sieci Internet. Baza danych zawiera informacje o wszystkich obiektach policyjnych dostępnych dla interesantów, a także dane kontaktowe ponad 8 tysięcy dzielnicowych z terenu kraju.

Baza danych, poprzez sieć redaktorów lokalnych, aktualizowana jest w systemie ciągłym, w związku z czym zaleca się zapewnienie okresowego dostępu do sieci Internet, podczas którego następuje automatyczna aktualizacja informacji. W celu ograniczenia transmisji danych aktualizowane są wyłącznie dane, które uległy modyfikacji. W przypadku dłuższej przerwy w użytkowaniu aplikacji, po jej uruchomieniu może wystąpić kilkusekundowa zwłoka związana z aktualizacją danych. Jest to narzędzie, które zapewnia każdemu użytkownikowi szybki dostęp do informacji o adresach i numerach telefonów obiektów policyjnych oraz kontakt ze wszystkimi dzielnicowymi na terenie kraju. Aplikacja została przygotowana z myślą o osobach, które kontaktują się z Policją w sytuacjach innych, niż te bezpośrednio zagrażające życiu lub zdrowiu.

Program „Dzielnicowy bliżej nas”

Założeniem programu „Dzielnicowy bliżej nas” jest wzmocnienie roli dzielnicowego wśród społeczności lokalnej. Około 10 proc. policjantów powinni stanowić dzielnicowi aby mieli pod swoją opieką zbliżoną liczbę mieszkańców. Program przewiduje także nowe formuły szkolenia dla dzielnicowych. Kładą one nacisk na kształcenie umiejętności wzmacniających kontakt z obywatelami – komunikatywność, nawiązywanie relacji, czy cierpliwość i odporność na stres. W programie ujęto także nowe narzędzia komunikacji społecznej, które mają ułatwić kontakt obywateli ze swoimi dzielnicowymi.

VII. KOORDYNACJA DZIAŁAŃ

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. 2020 poz. 920) w art. 4 ust. 1 pkt 15 czyni kwestię porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli jednym z zadań powiatu. Przepisy dotyczące samorządu powiatowego ustalają zwierzchnicy nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami oraz odpowiedzialność za kształtowanie polityki Miasta w sferze bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego, które winien realizować Prezydent Miasta Rybnika.

Organem pomocniczym współuczestniczącym w sprawowaniu przez Prezydenta Miasta nadzoru nad służbami, inspekcjami i strażami jest Komisja ds. bezpieczeństwa i porządku publicznego. Do zadań tej komisji na mocy art. 38a ust. 2 ww ustawy należy:

- 1.ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie Miasta,
- 2.opiniowanie pracy Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży, a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie powiatu zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 3.przygotowywanie projektu powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 4.opiniowanie projektów innych programów współdziałania Policji i innych powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie Miasta zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,

- 5.opiniowanie projektu budżetu Miasta – w zakresie, o którym mowa w pkt 1,
- 6.opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego i innych dokumentów w sprawach związanych z wykonywaniem zadań, o których mowa w pkt 1,2 i 4,
- 7.opiniowanie, zleconych przez Prezydenta Miasta, innych niż wymienione w pkt 2 i pkt 4-6 zagadnień dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

1. Przepływ informacji

Komisja ds. Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego stanowi niezwykle istotny element w schemacie przepływu najważniejszych informacji pomiędzy podmiotami tworzącymi lokalny system bezpieczeństwa. Dodatkowo w celu poprawy współpracy miejskich służb, inspekcji i straży wprowadzono systematyczne comiesięczne spotkania Kierowników tych podmiotów.

2. Planowanie i sprawozdawczość

Uzupełnieniem „Programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli a terenie Miasta Rybnika” będą, zatwierdzane w systemie rocznym, programy działania podmiotów funkcjonujących na terenie Rybnika w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Będą one swoistym przełożeniem przedmiotowego Programu na specjalistyczne działania, przy jednoczesnym uwzględnieniu możliwości poszczególnych jednostek organizacyjnych w zakresie sił i środków.

Bardzo istotne jest współuczestniczenie w realizacji ww. Programu z Radami Dzielnic we wskazywaniu priorytetów w zwalczaniu zagrożeń na terenie Rybnika i danej dzielnicy Miasta. Przyczyni się to do ścisłego dostosowania planów instytucji działających na rzecz bezpieczeństwa do oczekiwań społecznych w tym zakresie.

3. Badanie efektywności

Idea stworzenia skutecznego systemu lokalnego bezpieczeństwa stale podnoszącego swoją efektywność nie byłaby wiarygodna bez stosowania mierników skuteczności tych działań. Sposoby mierzenia poziomu zagrożenia przestępczością są wielorakie. W zależności od ośrodka, który badania takie przeprowadza, różne są techniki i instrumenty służące wiarygodnemu zobrazowaniu zjawisk, z jakimi mamy do czynienia. Jak już wspomniano często podnoszony jest problem nie pełnej wiarygodności policyjnych źródeł informacji, jakimi są dane statystyczne. Ośrodki akademickie i naukowe prowadząc analizy zmierzające np. do określenia „ciemnej liczby przestępstw” podają wyniki, które są jedynie szacunkami, i tak odnoszącymi się w konsekwencji do danych policyjnych. Stąd też, uznając ułomności policyjnej statystyki, zauważyć należy, że żadna instytucja związana z organami ścigania wymiarem sprawiedliwości, nie zaproponowała - jak na razie – lepszego niż policyjny sposobu mierzenia i prezentowania zmian skali oraz geografii przestępczości, a także efektów jej zwalczania.

Chcąc jednak zapewnić jak najbardziej wszechstronny i rzeczywisty obraz przyjmuje się, że miernikami efektywności działań na rzecz bezpieczeństwa objętych ramami tego programu będą:

- 1.Roczne sprawozdanie z działalności Komendanta Miejskiego Policji w Rybniku (m.in. dane ze statystyki policyjnej).
2. Roczne sprawozdania innych instytucji i służb działających na rzecz bezpieczeństwa.

3. Okresowa ocena zagrożeń na podstawie wyników badań ankietowych (KMP Rybnik). Dane będą okresowo aktualizowane w oparciu o przeprowadzone w tym zakresie badanie opinii publicznej.

VIII. FINANSOWANIE

Generalnie program ten skonstruowany jest w sposób wykluczający dodatkowe obciążenia finansowe dla budżetu Miasta. Jednym z podstawowych założeń tego opracowania było zracjonalizowanie wydatków. Przy czym racjonalizacji tej przyświecała idea maksymalnie efektywnego wykorzystania tych środków i możliwości, jakie Miasto już posiada i które w przeszłości były finansowane.

Nie znaczy to oczywiście, że nie przewiduje się nakładów na tę sferę – istnieje potrzeba podnoszenia kwalifikacji w tym zakresie jak najszerzego grona nauczycieli i pedagogów tak, aby móc rozwijać jak najszerzy front profilaktyki podstawowej tzw. I stopnia. Ekonomia działania wskazuje na stosowanie generalnego modelu zdobywania kwalifikacji poprzez inwestowanie w kształcenie mniejszej grupy realizatorów działań profilaktycznych dobieranej z grona osób najbardziej aktywnych zawodowo w tym zakresie na terenie Miasta, a po ich przeszkoleniu organizowanie szkoleń, spotkań warsztatowych na poziomie Miasta, - w których uczestniczyłaby większa ilość późniejszych wykonawców konkretnych projektów. Takie rozwiązanie nie tylko obniża maksymalnie koszty szkoleń, ale dodatkowo procentuje integracją środowiska pedagogów, pracowników opieki społecznej, czy też policjantów podejmujących działania profilaktyczne (specjaliści ds. prewencji kryminalnej, specjaliści ds. nieletnich czy dzielnicowi).

Zdecydowana większość zadań, których realizację przewidziano w niniejszym programie zasilana będzie stałymi ścieżkami finansowania, którymi finansowana jest ich główna działalność, są to na ogół środki celowe z budżetu państwa.

W przypadku działań o charakterze profilaktyczno-wychowawczym adresowanym do młodzieży i dzieci, promocji zdrowego stylu życia, zwłaszcza patologii w tym zwłaszcza alkoholizmu i przemocy w rodzinie również przewiduje się zastosowanie sprawdzonych mechanizmów finansowania tego typu przedsięwzięć – poprzez dotacje udzielane poprzez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W przypadku szeregu zadań takich jak np. poprawa skuteczności działań w rejonie Centrum widać możliwości poprawy sytuacji dzięki lepszej organizacji działań: lepszej ich koordynacji oraz informacji o zamierzeniach innych podmiotów działających na tym obszarze (w tym konkretnym przypadku chodzi o jeszcze lepszą koordynację działań policji ze Strażą Miejską, ale także z firmami wykonującymi usługi w zakresie ochrony osób imienia).

Spośród inwestycji, których realizację przewiduje ten program należy wspomnieć m.in. o:

- monitoringu w Centrum Rybnika oraz najbardziej zagrożonych osiedli,
- dodatkowych patrolach policyjnych w miejscach i porach zwiększonego zagrożenia,
- wyposażeniu oznakowanych radiowozów policyjnych w system łączności satelitarnej GPS.

Zadania te planuje się realizować wydzielonymi środkami na zadania specjalne gminy. Możliwość wsparcia innych rodzajów projektów polega na przygotowaniu danego projektu w

oparciu o potrzeby zdefiniowane w programie. Chodzi o to, aby działania w zależności od ich rodzaju docierały do środowisk, w których mogą być najbardziej efektywne. Program taki powinien wpływać na ograniczenie skali problemów wskazanych w tym programie w rozdziale Kierunki działania oraz zadania, a adresatów poszukiwać w rejonach wynikających z wniosków z diagnozy zagrożeń. Projekty tego typu mogą być twórcami samodzielnymi lub też stanowić część planów rocznych podmiotów, których plany działania zatwierdzane są na mocy Ustawy o samorządzie gminnym przez Prezydenta Miasta Rybnika. W przypadku projektów odrębnych wymagają one każdorazowo pozytywnej opinii Komisji ds. Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego.

IX. PODSUMOWANIE

Przedstawiony wyżej program porusza najważniejsze kwestie w zakresie:

1. W dokumencie tym przyjęto, że istnieją trzy aspekty konstrukcji jednolitej programowo strategii budowy bezpieczeństwa w mieście:

- Dokonania na podstawie posiadanych danych wszechstronnej analizy zagrożeń zarówno w dziedzinie zagrożenia przestępczością, jak również przyczyn jej powstawania mających swoje źródło w patologiach społecznych oraz szeregu czynników z dziedziny stosunków społecznych i jakości życia.

- Określenia priorytetów w sferze usuwania zagrożeń zarówno na podstawie wniosków z dokonanej analizy, ale również w oparciu o wyniki badań opinii społecznej oraz potrzeby artykułowane na różnego rodzaju spotkaniach społeczeństwa Miasta oraz lokalnych mass mediach.

2. Dokument ten jest spójny programowo z innymi dokumentami o charakterze planistycznym dotyczącymi sfery bezpieczeństwa i porządku publicznego.

3. Z podstawowych informacji na temat Rybnika wynika, że:

- dzielnice Maroko-Nowiny, Niedobczyce, Boguszowice Osiedle, Północ, Chwałowice, Boguszowice Stare, Smolna i Śródmieście łącznie zamieszkuje blisko 65% ludności Rybnika.

- na terenie Rybnika widać wyraźnie pogłębiające się przyczyny przestępczości z gatunku poziomu życia i stosunków społecznych (wzrost biedy, bezrobocie).

4. Rejony o największym zagrożeniu przestępczością związane są ściśle z koncentracją ludności (zarówno, co do czasu jak i miejsca) są to: Boguszowice – Osiedle, Chwałowice, Maroko-Nowiny, Niedobczyce, Niewiadom, Śródmieście oraz Paruszowiec-Piaski.

Wniosek: zadania patrolowe, zapobiegawcze powinny być skoncentrowane na tych obszarach.

5. Obszary biedy wyznaczone procentowym udziałem osób korzystających z pomocy OPS w stosunku do liczby mieszkańców to rejony: Boguszowice, Śródmieście, Chwałowice, Niewiadomia i Niedobczyc. Wniosek – największe wysiłki w zakresie pomocy społecznej, profilaktyki patologii to obszary tych dzielnic – to tu zamieszkuje populacja o największym potencjale przestępczym.

6. O wzroście zagrożenia przestępczością kryminalną decydują kradzieże mienia oraz

kradzieże z włamaniem, które stanowią prawie połowę wszystkich czynów kryminalnych.

7. Rybnik realizuje strategię w obszarze bezpieczeństwa w ramach "Strategii Zintegrowanego Rozwoju Miasta Rybnika". Do tej pory największymi osiągnięciami w tym zakresie było zbudowanie 12 hal sportowych, modernizacja stadionu miejskiego przy ul. Gliwickiej, co daje „solidną” bazę rekreacyjną dla mieszkańców Miasta oraz budowa systemu monitoringu wizyjnego w Śródmieściu i na stadionie miejskim przy ul. Gliwickiej. Największe wyzwania to dalsza rozbudowa systemu monitoringu wizyjnego w najbardziej zagrożonych przestępczością dzielnicach Miasta oraz optymalne wykorzystanie posiadanej bazy sportowo-rekreacyjnej.

8. Celem działania jest efekt w postaci zauważalnych zmian w obrębie analizowanego zjawiska, osiągnięty w wyniku oddziaływań. Ideą programu jest obiektywna poprawa stanu bezpieczeństwa, ale do osiągnięcia tak określonego celu konieczne jest oddziaływanie na pewne płaszczyzny.

Tak, więc niezbędne jest:

- zmniejszenie liczby zagrożeń,
- ograniczenie przestępczości,
- wzrost poczucia bezpieczeństwa mieszkańców,
- obniżenie poziomu subiektywnego poczucia lęku,
- wzrost prestiżu instytucji działających na rzecz bezpieczeństwa,
- umocnienie wartości norm prawnych,
- zmniejszenie niebezpieczeństwa wiktylizacji.

Możliwości osiągnięcia tych celów definiują wytyczone najważniejsze kierunki działania.

9. Określono głównych realizatorów programu, a także zasady współpracy, koordynację działań. Przy czym największe elementy w dziedzinie koordynacji to:

- uznanie planów rocznych miejskich służb, inspekcji, logicznym uzupełnieniem tego programu, nadającym jemu elastyczność, a jednocześnie stanowiącym przełożenie tego programu na specjalistyczne działania (przy uwzględnieniu możliwości poszczególnych jednostek organizacyjnych w zakresie sił i środków)
- zapewnienie drożności stworzonych kanałów przepływu informacji,
- badania efektywności programu.